

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי כ"ב סיון תשפ"ב | דף היומי בבלי: יבמות קו | דף הכולל: כתובות לז.
דף היומי בהלכה: מאמצע הסעיף "אם נגעו" עד סעיף י"ט.
מוסר: שמירת הלשון - 'ובאמת כל אחד' עד 'ואף על פי כן'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הביטחון פרק ד' 'והביטחון על האלוקים' עד פרק ה' 'והשישי כי הבוטח'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

הבחור טיפס על מגדל-השמירה וקיבל פתק הצטיינות | מקיום מצווה לא מפסידים... את האוטובוס | מי ביקש לפתוח סניף של 'דרשו' בדאבוס שבשווייץ? | 2427

על דא ועל הא

"מאז 'מחאת המילקי' המפורסמת ועד לפני חצי שנה לא היתה התייקרות מחירים. המחאה ההיא השפיעה על כל יצרניות ויבואניות המזון. אבל בחודשים האחרונים כל השוק משתולל

פגישה מעניינת בין ראשי 'קופת העיר' ואחד מבכירי אנשי העסקים בישראל, ומוסר ההשכל שאפשר ללמוד מההחלטה שהתקבלה בסיומה

יוחנן וסרמן

זה קרה ביום רביעי האחרון: ראשי 'קופת העיר', התכנסו לדיון הרה גורל, ואל הפגישה הוזמן גם איש עסקים בכיר מאוד במשק, המעורה עד למעלה מצווארו בתעשיית המזון ובמדד המחירים לצרכן.

על הפרק: יוקר המחיה.

"מחירי המזון הולכים ומטפסים", הציג אחד המשתתפים את צדדי העניין, "המשמעות היא שהסכומים שאנחנו מחלקים כיום, אינם מספיקים. אם בעבר ניתן היה להחזיק ילד עם 600 שקלים לחודש, היום הסכום הזה כבר אינו מספיק לצרכים הבסיסיים ביותר". איש העסקים, התבקש לחוות את דעתו בעניין, ולספק סקירה אודות התייקרות במחירי המזון, עד כמה היא חמורה.

תשובתו לשואלים היתה, שהוא אינו איש בשורה למרבה הצער. המחירים אכן התייקרו משמעותית. "מאז 'מחאת המילקי' המפורסמת ועד לפני חצי שנה, לא היתה התייקרות מחירים", הוא מספר, "המחאה ההיא עשתה רושם על כל יצרניות ויבואניות

המזון, והמחירים נשאר יציבים.

"אבל בחודשים האחרונים, כל השוק משתולל. היצרניות החלו לייקר מחירים בארץ ובעולם, עלויות היבוא התייקרו, הכל נהיה יקר יותר".

לדבריו, ההתייקרות העיקרית היא דווקא במוצרי הבסיס שאינם בגדר מותרות. מוצרים אלו התייקרו בכללותם בכעשרה אחוזים! מי שהיה רגיל לעשות קנייה חודשית באלפיים שקל ולכלול בה רק את הדברים הנצרכים והבסיסיים, ישלם מעתה 2,200 שקלים! משפחה שהיה זקוקה ל-4,000 שקלים לצורך קניה, משלמת כיום 4,400 שקלים.

לאחר הצגת העובדות כהווייתן, החל דיון סוער, זה טוען בכה וזה טוען בכה, הצד השווה שבהם, שכל הנוכחים מסכימים פה אחד: אין ברירה, חייבים להגדיל את המענקים למשפחות הנתמכות. הסכומים שניתנו להן עד כה, אינם מספיקים, ואם אנחנו לא רוצים שהן תיקלענה לחרפת רעב חלילה, אין מנוס אלא להגדיל את המענקים...

אם הרוחניות שלנו נשחקת, חייבים להוסיף ולהרחיב את קביעת העיתים לתורה.
אם הרחוב נהיה יותר פרוץ, אין מנוס אלא להוסיף בלימוד ספרי מוסר.
כי אם לא נספק לנשמה שלנו את התמיכה הנדרשת, היא פשוט תישאר רעבה...

הסיפור הזה הוא סיפור אמיתי, הפגישה התקיימה וההחלטה אכן התקבלה, ובתקופה הקרובה משפחות רבות גם ירגישו את הגדלת התמיכה החודשית שלהן מקופת העיר
אבל הסיפור הזה יכול לשמש לנו גם כמשל, וכמורה דרך לחיים.
אם יש התייקרות, צריכים להגדיל את התמיכה. חד וחלק.

על דא ועל הא

הפונה ביקש לפתוח סניף של 'דרשו' ב...דאבוס שבשווייץ. הוא לומד 'דף היומי' ו'דף היומי בהלכה', ואינו רוצה להפסיד את המבחן

אליעזר (לייזר) רוט

האמורה, אני נאלץ לנסוע לשווייץ", הוא הסביר, "אבל על המבחן של 'דרשו' אני לא רוצה לוותר.
"התחלתי לבדוק איך אפשר להגיע לציריך או לוצרן כדי לעשות שם את המבחן, אבל הבנתי שזאת נסיעה לא פשוטה ולא זולה בכלל, ולכן אמרתי ננסה לשאול, אולי 'דרשו' יסכימו לפתוח סניף במיוחד עבורי? מה גם, שמדובר ב-60 משפחות חרדיות שנוסעות. מבין 60 יהודים, חרדים, אני מניח שלפחות 20 או 30 הם נבחני 'דרשו', ואם כן יש בזה גם משום זיכוי הרבים..."
ואכן, בהנהלת 'דרשו' נעתרו לבקשה והחליטו לפתוח מוקד מבחן מיוחד, באופן חד פעמי, בבית המלון שבו תשהה הקבוצה בדאבוס.
לדבריו, מי שעומד מאחורי היוזמה הנפלאה זאת משפחת בורשטיין ממושב מתתיהו, שהקימה לפני עשרות שנים את 'העמותה הישראלית לאטופיק דרמטיטיס'. המשפחה עשתה רבות למען החולים הסובלים מהמחלה, והעמותה היא גם זו שמארגנת את הנסיעה ודואגת לסבסד אותה באופן משמעותי, כך שהאדם החולה נוסע בחינם ובני המשפחה המתלווים אליו משלמים מחיר סמלי בלבד.
"אם אני כבר מתראיין ומספר את הסיפור", מוסיף איש שיחנו, "אני מבקש לנצל את ההזדמנות הזאת כדי להביע את תודתם העמוקה של אלפי חולי האטופיק דרמטיטיס למשפחת בורשטיין היקרה. אין ספק שהעזרה שלהם עוזרת לנו להתמודד עם זה בצורה הרבה יותר קלה ובטוחה."

היום זה קורה. קבוצה של כשישים משפחות חרדיות יוצאות לשווייץ, שם הן ישהו במשך חמישה שבועות בעיירה דאבוס. אם הרמתם גבה ותהיתם מה למשפחה חרדית ולעיירת הנופש המפורסמת והיוקרתית כל כך, כדאי שתתעדכנו.
דאבוס נחשבת למקום הטוב בעולם עבור חולים הסובלים מ'אטופיק דרמטיטיס'.
מדובר במחלת עור שנחשבת לחשופת מרפא, ובחסידי שמים התגלה בשנים האחרונות שיש דרך לדכא אותה באופן משמעותי ובחלק מהמקרים אפילו לרפא אותה, וזאת רק בעיירה דאבוס.
הגובה הרב בו שוכנת העיירה, והאוויר הנקי והצלול באזור, בריאים מאוד לעור הגוף, ומדכאים את המחלה.
בחלק מהמקרים, השהייה הממושכת באוויר הצלול והנקי, מרפאת כליל את המחלה.
מעניין לציין שזה בדיוק ההיפך מהמקרה של חולי פסוריאזיס שצריכים להגיע לאזור ים המלח, בגלל שהוא המקום הנמוך בעולם, ודווקא שם הם מוצאים מזור לרפואתם, לעומתם חולי אטופיק דרמטיטיס, צריכים להגיע לדאבוס הגבוהה.
אבל איך זה קשור אלינו?
ובכן, בשבוע שעבר התקבלה פניה מעניינת במייל של הנהלת 'דרשו'. הפונה מבקש לפתוח סניף של 'דרשו' בדאבוס שבשווייץ, כי הוא לומד 'דף היומי' ו'דף ההלכה', ואינו רוצה להפסיד את המבחן...
"היות שבני הקטן, תינוק בן פחות משנה, סובל ממחלת העור

מבצע ענק לתקופה מוגבלת

כרך א' משנ"ב מהדורת 'דרשו' עכשיו ב- 25 שקלים בלבד!

לרכישה 02-560-9000

אחרי הלימוד עם מרן הגר"מ פיינשטיין זצ"ל נהג אבי שיחי' ללוותו לביתו. פעם אחת, לאחר שנכנסו לבנין, למרבה הפלא התעכב מרן בחדר המדרגות ולא נכנס למעלית. לאחר פרק זמן שאלו אבי לפשר הדבר. צריכים לשמוע היטב את תשובתו של מרן זצ"ל...

וגם: הבחור שטיפס על מגדל-השמירה של העיר וקיבל מראש הישיבה פתק על התנהגות טובה

רופא מומחה ומנהל מחלקת אונקולוגיה בבית החולים 'ממוריאל' בניו-יורק, ואחד הרופאים הגדולים בעולם בתחומו (והמחזיק גם בהסמכה לרבנות). הפרופ' הנכבד הגיע במהלך החודש לארץ ישראל וביקר אצל גדולי ישראל, בהם מרן הגר"י זילברשטיין, וסיפר לנו דבר מופלא שהתרחש אצל אביו שיחי', ר' מרדכי-נחום, גם הוא רופא, שלמד פעם בשבוע בחברותא עם מרן הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל.

אבא שלי סיפר, אומר פרופ' זלבסקי, שאחרי הלימוד היה מלווה בדרך כלל את מרן זצ"ל לביתו. והנה, פעם אחת הם כבר נכנסו אל חדר המדרגות, והגיעו אל המעלית שהיתה אמורה לקחת את הגאון עד הקומה שבה התגורר. אבל למרבה הפלא מרן מתעכב, ואינו נכנס למעלית.

למרות שלא היה אף איש באזור, שאפשר היה לתלות שאולי התכוון רבי משה ברוב ענוותנותו לתת לו לעלות לפניו, נעצר מרן ולא נכנס למעלית. גם לאחר שאנשים נוספים עלו וירדו, עדיין נותר הגאון עומד.

לאחר שעבר פרק-זמן, הרגיש אבא שלי צורך לשאול את רבי משה על מה ולמה הוא מתעכב, ואינו נכנס למעלית. וצריכים לשמוע היטב מה השיב הגאון, ראש גולת אריאל:

"תראה, יש כאן ילדים קטנים הנמצאים לבדם, ואיש אינו משגיח עליהם. כדי שלא ייזקו מבחינה חינוכית, אני מרגיש צורך לשמור על הילדים הללו, עד שהוריהם יגיעו..." וכך המתין ר' משה והמתין, עד שלפתע הגיעה האמא ולקחה את הילדים. רק אז היה מוכן להיכנס למעלית ולהגיע לביתו.

שוו בנפשכם כמה שווה רגע של אותו גאון, שהריץ תשובות בהלכה לכל רחבי העולם היהודי! ולמרות הכל, מתעכב מרן זצ"ל כמה דקות, כדי לשמור על ילדים שאינם שלו... עד שאמם הגיעה ולקחה אותם... מדהים.

וכמו שסיפר מרן הגר"י זילברשטיין על עצמו, שבתקופת ילדותו כאשר אמר לסבא שלו שהוא הולך ללמוד בבית המדרש, הגיע הסבא לעזרת הנשים לבדוק האם הוא אכן נמצא שם... ("למרות שהייתי ילד טוב, וישבתי ולמדתי, הגיע הסבא כדי לבדוק האם אכן אני נמצא בבית המדרש", אומר הרב שליט"א בחיור).

(גיליון 'קול ברמה' - בטאונה של רמת אלחנן בעריכת הרב משה מיכאל צורן שליט"א)

אין מחנך אחד בדור הזה שאינו יודע שהדרך הטובה ביותר לחינוך כיום היא עוברת רק במשעולי ההבנה לנפש הילד, ונסיון תמידי לסייע לו בבעיותיו ובנסיונותיו המרובים.

שמענו מעשה מופלא שהתרחש בישיבתו של הגה"ק בעל ה"יטב לב" מסאטמאר. אחד התלמידים שהיה שובב במיוחד, ולא הלך בתלם החינוכי של הישיבה, ספג את עיקר התוכחה בביתו שלו, אצל ההורים. צוות המחנכים בישיבה, בראשותו של הגה"ק הנ"ל, דווקא ניסה בכל יכולתו להבין לנפשו של הבחור, ולסבול את כל מה שעולל, אבל היה זה דווקא אביו שלחץ את בנו ואיים עליו בכל-מיני איומים, כדי שייטיב את דרכו ויתנהג כראוי.

פעם, כשחזר הבן לישיבה בתחילת ה'זמן', הודיע לו האב נחרצות שאם לא יביא פתק מראש הישיבה ובו אישור על התנהגותו הטובה, לא יוכל לחזור הביתה... אבל, גם לאחר איום גדול ומוחשי שכזה, לא שיפר הנער את התנהגותו, ובמשך שהותו בישיבה הירבה לעולל עוד ועוד, גם מה שלא עשה בעבר...

ולמשל: ליד הישיבה היה מגדל-שמירה שבו ישב איש צבא ושמר על העיר מכל עבריה. כדי לאפשר לשומר להתרכז בעבודתו לא הורשה אף אחד לעלות אל המגדל. ברם, שום דבר לא עמד בפני הבחור שלנו, שהחליט לעלות למגדל... הוא תכנן מבצע נועז, ובאמצעות סולם גבוה טיפס על חלקו האחורי של מגדל השמירה, וכשהבחין בו השומר כיוון אליו את נשקו, ורק בנס לא ירה לעברו.

כשהגיע הזמן בו היה צריך הבחור לשוב לביתו, ניגש בפיק-ברכיים אל בעל ה"יטב לב", ואמר שאביו דרש ממנו להביא אישור מראש הישיבה על התנהגותו הטובה... הגה"ק היה מודע ליחסיו המעורערים של האב עם הבן, וידע שאם אכן יפרט את מעלליו הוא לא יכניסנו הביתה. מאידך, לא רצה להוציא דבר-שקר מפיו. ה"יטב לב" הרהר לרגע, ואחר-כך כתב כך: "לאב היקר, במשך הזמן האחרון עלה הבן שלכם, ועלה במעלות, ועלה ועלה" - - - מיותר לציין שהגאון התכוון לעליה ל...מגדל השמירה, אבל האב לא הבין את הדברים, ושמח מאוד על 'עלייתו' של הבן במעלות התורה... וכך באו הדברים אל פתרונם.

סיפור מופלא ביותר שמענו מפרופ' ר' יחיאל-מיכל זלבסקי,

ח', יהודי נבון בדרך כלל, מנהל מלחמה עיקשת עם שכנו על סכום של 6,000 שקלים. 'הוצאות המאבק' הגיעו כבר ל-11,000 שקלים, אך הדבר לא מונע ממנו להמשיך... "בשבילי זה עקרון", הוא מסביר לכל מי שתמה מה לו ולשטות זו

על יחסי שכנים, הרחבות בנייה, רעש ושקט, חבלי כביסה ויחסים לבניים - מאמר מיוחד לפרשת קרח מאת הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א

גברת י. נמצאת בסכסוך על חבלי כביסה כבר שנתיים עם שכנתה ממול גברת ק. בכל מהלך השנתיים, שתי המשפחות לא תולים כביסה ב'חבלי המריבה'. שתי המשפחות מפסידות, אך זה לא מונע מהם להמשיך ולטעון ערימת של טענות צודקות ומפולפלות...

ומה עם הכביסה? - "אנחנו מסתדרים. אבל האמת חשובה מכל".... הם אומרים.

דורשי רשומות המליצו על הפסוק "וּבְנֵי קָרַח לֹא מָתוּ", ש'בני קרח' לא מתו, הם לא פסו מהעולם. המחלוקות מצויות בכל זמן ועת, ואם לא נשכיל ונבין שלא בכל מצב כדאי להיות צודקים, אלא חכמים, המריבות ימשיכו, ימשיכו וימשיכו...

וכך כתב רבינו בעל איילת השחר זיע"א במכתב: "ידוע שמחלוקת זה אש גדולה המכלה שני הצדדים, בפרט מחלוקת בין בני תורה זה גם חילול השם, וככה צריך לראות שאם יש חילוקי דעות צריך כל א' להתבטל לגמרי, העיקר שלא יהיה ריב. וה' ישפות שלו' לכל עמו ובזכות זה יזכו לכל הברכות והצלחות וששם שמים יתרבה בעולם. הכו"ח למען שיתרבה כבוד שמים". ורבנו זיע"א כותב במכתב נוסף, מתאריך י"ב אלול תשס"ח: "לכ' בני ישראל היקרים. אתם מאד אהובים בעיני הקב"ה, אבל יחד עם זה צער גדול כביכול אם מדברים לא טוב איש על רעהו. ומאד עושים נחת רוח אם עושים גדרים לא לדבר דברים לא טובים אחד על השני, וזכות של זה כל כך גדול וכל כך חביב לפניו ית"ש, תזכו לזה לאהבה מהשי"ת בזה ובבא".

רגישות יתר ראו השואלים על פני מרן ראש הישיבה זצוק"ל, כשהיה מדובר בהרחבת דיור. יהודי נכנס לרבינו וסיפר ששכניו רוצים להוסיף תוספת בניה ונראה לו שהבניה תכער את הבנין ולכן ברצונו להתנגד להרחבת דירתם.

השיב לו רבינו זצ"ל בחכמתו: "וכי יש דין של 'זה קלי ואנוהו' על בית?"....

בהזדמנות אחרת, מספר הרב זלמן רוניק שליט"א, כשהגיע למסור שיחה בבית המדרש 'חניכי הישיבות' מעלות דפנה בירושלים, הביע את צערו ברבים על ענין זה ואמר: "יש אדם שמשפחתו גדלה וצר לו בביתו, ומן הצורך להרחיב את ביתו ולהוסיף עוד חדר, בכדי שיהיה לו מקום נוסף להשכיב את ילדיו, ותמיד נמצא איזה אדם שמתנגד להרחבה. למה? מה אכפת לו?

שח הגר"י זילברשטין שליט"א: נספר כאן כיצד הצליחה רעייתי ע"ה, להשכין שלום-בית בין שכנים: באחד הבתים הישנים בבני ברק לא הייתה חניה מסודרת, ואחד הדיירים שרכש מכונית, וחשש מגניבות, היה מניח את הרכב בחצר. הדבר הפריע לשכנים, ובעיקר לשכנות. הם באו לביתנו לדין תורה, ורעייתי אמרה להם שאני נמצא עדיין בכולל בחולון. לרגע התעשתה, ואמרה: "הרי בכל זאת גדלתי בבית שלומדים שם תורה, אולי תספרו לי את המקרה".... והם סיפרו.

היא שומעת את דברי הצדדים הניצים, ואומרת כך: "בעלי (שאבדל לחיים), אומר תמיד, שכיום אי אפשר לחיות בשבת בבנין שאין לאחד מדייריו מכונית צמודה. כי יש מקרים שצריכים לנסוע בדחיפות עם יולדת". הסיפור התרחש, כמובן, לפני שנים רבות, מיד עם בואנו להתגורר ברמת אלחנן, כש'מעייני הישועה' עדיין לא הוקם, וגם לא 'עזר מציון' עם הגוי-של-שבת' שלו...

עכשיו פנתה רעייתי אל בעל הרכב ושאלה אותו: "אמור נא לי, אם תהיה בביתכם יולדת שיצטרכו להסיעה בשבת, האם תסיענה?" והוא עונה: "בוודאי!". "ואם תתקל במקרה של ילד שזקוק בשבת לפעולה רפואית דחופה, האם גם אותו תהיה מוכן לקחת?". - "בוודאי!" - השיב בעל הרכב.

ואז פנתה רעייתי אל כל השכנות ואמרה להן: "בעצם, הרכב הזה שייך לכל הבניין... שהרי כשיצטרכו להסיע יולדת או חולה בשבת, אין כאן אדם אחר עם רכב שיעשה זאת, ואם כן כולכן צריכות להסכים עם החניה הזו"....

כששמעו הנשים את ההיגיון שבדבריה, הסכימו כולן פה אחד לאפשר לו את החניה... איזו דעת תורה! איזו תבונה לנצל כל רגש קטן בתורתנו הקדושה, כדי להשכין שלום בין איש לרעהו. (מתוך הספר 'שמחה בבית' בעריכת הרב משה מיכאל צורן).

המלחמה על חבלי הכביסה

ח. הוא יהודי נבון בדרך כלל, מנהל מלחמה עיקשת עם ב.. על סכום של 6,000 שקל. שכר הטרחה ששילם לכל הנוגעים בדבר, הגיע כבר ל-11,000 שקל, אך הדבר לא מונע ממנו להמשיך ולדון עם חבירו על 6000 ש"ח.

"בשבילי זה עקרון", הוא מסביר לכל מי שתמה מה לו ולשטות

זו....

הלא הוא נמצא במערב, והשני נמצא בצפון או במזרח, ואינו רואה אותו כלל, ואין לו שום סיבה להתנגד, אבל בכל זה הוא אינו מסכים, ומה איכפת לו אם יהיה לשכן שלו עוד ארבע אמות להשכיב את הילדים?"...

"אני לא יודע מדוע, הרי כולם יהודים טובים, ולכן צריך בזה חיזוק מאד, ושמעתי מדיין באחד מבתי הדין שרוב המקרים של אנשים שמגיעים לדין תורה בעניינים אלו התובע אינו צודק, ורק שהחל מריבה ביניהם ובסופו של דבר מגיעים לדין תורה, למה הוא באמת מתנגד? ולמה אינו יכול לתת את הטובה הזו?"

סיים רבינו זיע"א את דבריו ואמר שהיסוד צריך להיות לראות שיהיה לשני רק טוב ובזכות זה כל אחד יזכה שלא יאונה לו כל רע.

בשבת שובה היה מרן הגר"פ שיינברג זצ"ל נושא דרשה בהיכל בית המדרש הגדול של שכונת מטרסדורף, והשתתפו בה מסלתה ושמנה של תושבי השכונה החשובים, גדולי ישראל, ראשי ישיבות ויושבי על מדין לצד בעלי בתים ואנשי מעשה. הוא היה מעורר על ביטול תורה - על כך "הרעיש" בכל ימות השנה, אך לצד זה היה מרבה גם לתבוע על ענייני בין אדם לחברו. רבי חיים פנחס עורר להיות רחמן וסלחן עם השכנים, ולמרות, שכמובן, צריך לנהוג על פי שו"ע ואסור לזוז מדבריו ואפילו כמלא נימא - אך לצד זה יש להזהר לא לעמוד על קוצו של יו"ד, ולדעת ללכת "לפני משורת הדין".

הגר"פ סיפר שבאים אליו לדין תורה, לפעמים, ותובעים על דברים קטנוניים: למשל, שלא ירחיבו דירות, מסיבות רחוקות שזה מעט מחשיך, אך כשמביטים רואים שלא מיניה ולא מקצתיה... וכדו'

"מדוע אין לב לבעלי משפחות גדולות שזה עבורם צורך חיוני?", שאל בכאב. בסיום דבריו היה מבקש סליחה מכל התושבים, אולי לא התייחס יפה מספיק. הוא ביקש זאת בכנות ושברון לב כזה, שעשה רושם עצום על כולם.

שני צדדים למטבע

ואם ויכוחים וחילוקי דעות בין שכנים הם ענין מצוי, הרי שבעת הרחבת ושיפוץ דירה, הוויכוחים מתרבים. בדרך כלל, כולם צודקים, פחות או יותר. גם מרחיבי הדירה וגם השכנים. אך אם נקודת הפתיחה המחשבתית שלנו היא להבין, באמת ובתמים, את טענות הצד-שכנגד, ושהוא יהודי בדיוק כמותך, הרי שמטבע הדברים יוכלו הצדדים להגיע יחד לעמק השווה, עם כמה שפחות אי נעימות.

בנייה כוללת הרבה לכלוך, רעש והסתובבות של אנשים, חלקם יהודים וחלקם ישמעאלים, הלך וחזור. פסולת בנייה, קרשים, טינופת, מנופים ורעש. מכשיר הקונגו הולם בחוזקה, כתופי מלחמה רועמים, וגורם לכולנו סבל רב. לעיתים ישנם נזקים, גדולים או קטנים, לבנין ולדירות וחצרות השכנים. בבנייה על הגג נדרש לפרק את דודי החשמל ואת המערכת הסולארית

של דודי השמש ולשכנים ישנו מיד נזק ישיר או עקיף. אין ספק שמדובר בכאב ראש גדול לכל דיירי הבניין וגם לדיירי הבניינים הסמוכים. זאת ועוד, שהשכנים סובלים בחודש ניסן מבנייתו של ראובן, בחודש תשרי מבנייתו של השכן שמעון וכעבור חצי שנה, מהרחבת דירתו של לוי. כך שהסיטו מתמשך ומתמשך, בכל פעם מכיוון אחר.

מנגד, כשמשפחה החליטה להרחיב את דירתה, להוסיף חדר או יחידה, לבנות על הגג או להוסיף מרפסת, היא חשבה על כך במלוא כובד הראש, אירגנה ממון רב, לפעמים לקחה משכנתא גדולה ומאיימת ו... החלה לשקוע בכאב ראש מתמשך ובלתי פוסק. חז"ל קבעו ש"שכל העוסק בבנין מתמסכן" (יבמות סג, א), וכל אלו שבונים ומרחיבים יאששו משפט זה מנסיונם האישי. להוציא אישור מהעירייה שקול כמעט להוצאת מים מן הסלע. בנקים, שמאים, פקידים, כספים על גבי כספים, טירטורים, התרוצצויות, פגישות עם קבלנים ומריבות עם פועלים, לכלוך אין סופי בתוך הבית, חוסר פרטיות משווע, שינויים בתוכניות, אי עמידה בלוח-זמנים, רעש ולחצים. ועם כל עגמת הנפש האדירה הזאת, חייבים לדאוג שהשכנים לא ינזקו ולא יופרעו. אך דא עקא שהכל תלוי בכל כך הרבה גורמים ואנשים אחרים. לא תמיד בעל הדירה אשם בכל תלאות השכנים. לעיתים הקבלן או עובדיו עוסקים בסדר עבודה ותכנון שונה, ולפעמים לא ניתן תמיד לרצות את כולם, בכל עת ושעה.

דרושה סבלנות ואורך רוח, אך דרושה גם מודעות גדולה לכך שהשכנים הנחמדים שלך, הם אלו שיגורו לידך גם בשנים הבאות, ועלינו לדאוג שהם לא יופרעו ולא ינזקו. וכן, גם עליהם מוטל לסייע, לפרגן, לחייך ולנסות להתחשב ככל האפשר. כי בדרך כלל לא מתכוונים סתם כך להרע להם. ו"אל תדון את האדם עד שתגיע למקומו". לא כדאי לשום שכן להתחלף בטרדות וכאבי הראש של הדיירים שבונים ומרחיבים...

בעבר כתבנו על נושא רעש הבנייה בשעות מנוחת הצהריים והבאנו את דעות הפוסקים בענין. מלבד הנושא ההלכתי, בו עסקנו כבר בעבר, הסביר לי ידידי הרב הגאון רבי ישי שנדרופי שליט"א את הענין כך:

"נתאר לעצמנו אדם שמרעיש ברעש גדול, כיון שההלכה מאפשרת לו להרעיש. השכנים זועמים, אך הוא מגלגל עיניים השמימה ואומר: "מותר לי כעת להרעיש". והנה ילדיו רוצים לישון, ומיד הוא מפסיק להרעיש. ואם ילדיו התעוררו, הוא שב להרעיש... מה אדם זה מגלה על עצמו? שכשהוא ומשפחתו רוצים שקט, הוא חדל להרעיש, למרות שהוא זקוק לבנות ולהרעיש. אך אם השכנים רוצים שקט, הוא מרעיש, ומגלה שהוא אוהב את עצמו, אך לא את האחרים".

הגדרה נפלאה זו מאירה לנו באור נכון על כל ההתייחסות שלנו לנושא. אם האדם משוכנע שאין לו ברירה אלא להפריע לשכניו כעת, ולמרות שההפרעה מפריעה גם לו עצמו ולבני משפחתו, אזי הלכות "חושן משפט" קובעים לו מה עליו

במצוות שבין אדם לחבירו, להתחשב בזולת, להרגיש אותם ולסייע להם לחיות היטב.
נכון, השכנים אינם יכולים לתבוע ממנו הפרעות מסוימות. אך עליו עצמו לנסות בכל כוחו למנוע הפרעות מאחרים!...

לעשות, שהרי אין לו ברירה אחרת. אך אם יש לו ברירה להימנע מלהפריע לאחרים, אך כששאתו תבקש ממנו להפסיק להפריע את אותה הפרעה - הוא יפסיק מיד, אם כן הוא אינו יכול להיתלות בהלכות "חושן משפט" ותו לא. כי יהודי מחויב גם

הסיפור היומי

**"גברת, זה אוטובוס שנוסע לבני ברק, לא לנתניה",
השיב הנהג העצבני לקשישה, אך זו לא ויתרה:
"תקשיב ילד, אתם תחבורה ציבורית ועליכם לשרת
את הציבור. אני רוצה לרדת בנתניה, מובן?!"**

מקיום מצווה לא מפסידים... את האוטובוס

לנסוע לבד". אל תדאגי, עניתי לה, אני מבטיח לך שהוא לא יסע. מילה שלי. אני מוסר נפש למען המצווה, ואת תראי שלא אצטער בגלל כך.

הנהג ששמע אותי, התעצבן יותר ואמר: "רק תעז. איך שאתה יורד, אני מיד נוסע". אדוני, תפסיק להתעצבן. אני אומר לך, אתה תראה איך שאתה לא נוסע", אמרתי וירדתי. 'מעשיית מצווה לא מפסידים לעולם', חשבתי לעצמי.

נכנסתי לאוטובוס הראשון והכרזתי: למי אבד מפתח של הבית? כשאני מראה אותו בידי. אף אחד לא ענה. ירדתי מהאוטובוס הראשון ועברתי לאוטובוס שאחריו. גם שם המאבד לא נמצא. כך עברתי שמונה אוטובוסים! אחד אחרי השני, עד שהגעתי לאחרון. נכנסתי ושאלתי שוב.

לפתע אדם מבוגר מאוד צעק לי: "תראה לי את המפתח. זה שלי! איפה מצאת את המפתח שלי?" שאל בבהלה. סיפרתי לו כי מצאתי אותו באוטובוס מספר 0. הוא נזכר כי בהתחלה עלה לאוטובוס הזה, אבל כשראה שהאוטובוס לא מגיע למקום מגוריו, ירד ועבר לאוטובוס שבו הוא נמצא.

"אין לך מושג, איזה חסד עשית איתי", הזקן אמר, "אני אלמן שמתגורר בירושלים. אין לי משפחה ולא קרובים. אם הייתי מגיע לביתי בלי מפתח, הייתי נשאר זרוק ברחוב". הוא חיבק אותי באושר ואמר: "אני מברך אותך שתמיד כשתאבד דברים יחזירו לך אותם". צחקתי בליבי, וכי זו - ברכה? הלוואי ולא אאבד בכלל דברים.

רצתי מהר למטה לעבר האוטובוס שלי. הייתי המום כל האוטובוסים נסעו - חוץ מהאוטובוס שלי. הייתי מאושר, לא פספסתי את הנסיעה! עליתי לאוטובוס, ניגשתי בחיוך לנהג ואמרתי: חזרתי. אתה רואה? ידעתי שאתה תחכה לי עד שאסיים את המצווה.

"יש לך מזל שהזקנה הזאת 'תקעה' אותי פה", הנהג אמר בעצבים ויאוש, כשהוא מצביע לעבר אשה מבוגרת עם סלים שעמדה מולו. התברר, כי בדיוק כשירדתי מהאוטובוס, זקנה

הסיפור המיוחד שלפנינו התרחש עם הרב חיים זאיד שליט"א בתחילת חודש אלול ה'תשע"ו. יש בו כדי ללמדנו כי מידה כנגד מידה לא בטלה מן העולם.

התארחנו בשבת סמינר במירון אצל רשב"י הקדוש. כל מי שהיה פעם בשבת במירון יודע כי במוצ"ש יש נהירה של מאות אנשים לעבר האוטובוסים חזרה למרכז. יש לחץ אדיר. כולם עייפים אחרי השבת ורק רוצים לחזור לבית מהר ככל האפשר. אני ואשתי הגענו במוצ"ש לתחנה שהיתה מלאה באנשים. עלינו במהירות לאחד האוטובוסים. התישבותי ברוגע אחרי כל הלחץ הרב שהיה למטה. כעת רק רציתי לנוח כל הנסיעה.

לפתע אשתי מסמנת לי בידה: "תראה, מה יש שם ברצפה". היה זה מפתח ששכב על רצפת האוטובוס. מיד הבנתי כי יש יהודי מסכן שאיבד את מפתחות ביתו. כאשר הוא יגיע לבית בשעה מאוחרת, הוא יגלה לאכזבתו כי הוא לא יכול להיכנס לבית. כמה צער יהיה לו באותו רגע.

'איזו מצווה גדולה נפלה בחלקי, מצוות השבת אבדה' - חשבתי, אבל היצר התחיל ללחוש באוזני: 'עזוב, עד שעלית לאוטובוס. שב תנוח בכיסא. מה, עכשיו תתחיל לשאול את כולם ולחפש למי נפל המפתח?'

לאחר התלבטות לא קלה, החלטתי כי לא אפספס מצווה כה גדולה. עברתי בין כל הנוסעים ושאלתי: למישהו נפל מפתח? כולם הביטו במפתח, אבל אף אחד לא ענה. הבנתי כי כעת עלי לרדת מהאוטובוס ולעבור לשאר האוטובוסים, כדי לברר של מי המפתח.

נהג יקר, חכה לי בבקשה חמש דקות. אני רק רוצה לשאול של מי המפתח ואני כבר מגיע... הנהג היה מאוד עצבני. הוא השיב לי בצעקה: "שב מהר במקום שלך ואל תעלה לי את העצבים. אני נוסע", אמר והתחיל להתניע.

תבין, יש פה מישהו שנפל לו מפתח. לא יהיה לו איך להיכנס לבית, התחננתי בפניו. הנהג ענה כי זה לא מעניין אותו. אשתי התחננה אלי: "חיים, תשב. האוטובוס לא יחכה לך. אני לא רוצה

שראתה כי השגנו לה אוטובוס, הודתה לי מכל הלב וירדה עם הסלים.

רגע לפני שהנהג התחיל לנסוע, יהודי עלה לאוטובוס ושאל: "של מי המזוודה הזאת?"

הבטתי בה ונדהמתי: זה שלי! תפתח אותה. פתחנו וראינו שם את חפצי עם המפתחות של הבית. איך זה הגיע אליך? הרי זה היה בתא המטען? הוא השיב: "ירדתי להביא משהו מתא המטען ואני רואה מזוודה על הכביש. כנראה שנפלה מרוב הלחץ". שמחתי וראיתי את ישועת ה'. כמו שעשיתי מצווה במסירות והחזרתי את המפתח, כך ה' החזיר לי את המפתח שלי!
(פניני עין חמד)

מרוקאית לאוטובוס עלתה ואמרה: "אני צריכה לנתניה". הנהג השיב לה: "גברת, זה אוטובוס שנוסע לבני ברק, לא - לנתניה". הזקנה לא ירדה ואמרה: "תקשיב ילד, אתם תחבורה ציבורית ועליכם לשרת את הציבור. אני רוצה לרדת בנתניה מובן?! - הנהג התעצבן עליה והורה לה לרדת מיד. היא המשיכה לסרב. גם הפקח שניסה להתערב לא יכל עליה.

אמרתי לנהג: היא נשלחה משמים לעכב אותך. כעת תראה איך היא תרד. פניתי לזקנה בעדינות והסברתי לה כי אנחנו נוסעים לבני ברק. כשראיתי שהיא לא מוותרת, נתתי כסף לפקח וביקשתי שיסדר לה נסיעה לנתניה. הפקח ביקש מנהג שהיה בצפת ונסע לנתניה, שיעבור דרכם. אותו נהג עשה זאת. הזקנה,

יהלומים מגדולי ישראל

ניגשתי לדלת וראיתי את הכתובת: "הרב הראשי שרייבר". לחצתי על הכפתור אבל אין תשובה. לחצתי שנית ושלישית. אין תשובה. חשדתי שאמרו למשרת שאם יראה יהודי אורח שלא יפתח לו

גם את הרב צריך לדון לכף זכות...

אחרי הצהריים פגשני שוב רבי לייב רובינשטיין ושאלני: "האם כבר בקרת את הרב?" כן, עניתי. אבל לא פתחו לי את הדלת. כנראה אין הוא מתגעגע למבקרים כמוני. "לא יתכן", אומר הוא. "אין אתה מכיר את הרב. אין מנהגו כך. עכשיו מבקש אני שלא תסע מכאן עד שתתראה עם הרב. האם מצאת את ביתו לנכון?" כן, אמרתי. ראיתי שלט קטן. "ומה עשית?" לחצתי על הכפתור החשמלי. "באיזו דלת?" הוא שואל. "בדלת האמצעית?" כן, עניתי. "בלכתך אחרי הצהריים, לחץ על כפתור הדלת בצד שמאל".

אני הולך ולוחץ על הכפתור שאמר לי. נפתח אשנב והמשמש שואל: "רוצה לראות את הרב? איזה שם להודיע?" משה בלוי מירושלים. אחרי מספר רגעים נפתחת הדלת המרכזית והרב יוצא לקראתי ומזמין אותי להיכנס. הביקור נמשך שעה וחצי. אני עומד לצאת והוא מלווה. שנינו לא מזכירים את ביקורי שלפני הצהריים ולא את הגלויה (הדואר מתחלק שם פעמיים ביום). הוא יוצא אתי עד מחוץ לדלת ואומר לי: "בבקשה, לחץ על הכפתור". אני לוחץ. "האם אתה שומע צלצול?" לא. "הפעמון מקולקל זה ימים אחדים", אומר הרב. "עכשיו ודאי נוכחת שאזהרת חז"ל - 'והוי דן את כל האדם לכף זכות', כוללת גם את הרב..."

(על חומותיך ירושלים עמ' מ)

בשנת תרע"א פרץ משבר כספי קשה במוסדות 'הישוב הישן' בירושלים. בין המוסדות הנפגעים היה גם בית היתומים דיסקין, בנשיאות רבי יצחק ירוחם דיסקין. רבי משה בלוי החליט לנסוע לחוץ לארץ כדי לגייס כספים להצלת בית היתומים.

בהיותו בעיר פרשבורג אשר בהונגריה, קרה לו מאורע שלימדו עד כמה צריך לדון לכף זכות. וכך הוא מספר עליו:

את שבת הגדול שבתתי בפרשבורג. בערב שבת עליתי אל הדיין רבי לייב רובינשטיין והפקדתי בידו את הכסף שנמצא אצלי. ביום ראשון בבוקר נכנסתי אליו שוב כדי לקבל ממנו את הפקדון. הוא שאלני: "האם ביקרת כבר אצל הרב" [רבי עקיבא שרייבר]? כשעניתי בשלילה, אמר לי: "איך יתכן להיות בפרשבורג ולא לבקר את הרב? לך עוד היום לפני הצהריים לבקרו. לא תתחרט". הבטחתי לעשות זאת.

הרב גר בקומה ראשונה. ניגשתי אל הדלת וראיתי את הכתובת בהונגרית: "הרב הראשי שרייבר". אני לוחץ על הכפתור החשמלי, אבל אין תשובה. הנני לוחץ שנית ושלישית. אין תשובה. אני חושד שניתנה הוראה למשרת, אם יראה יהודי אורח (שבוודאי עוסק באיסוף כספים), שלא יפתח לו. אני מתרעם בלבי, חוזר לאכסנייה שלי ושולח גלויה בדואר, בה אני כתוב שרציתי לבקר אבל לא נתנו לי להיכנס. וקובל אני על הרב על שאין עניים בני ביתו.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

סגולה לבנים תלמידי חכמים - להחליף נורות שרופות בחדר המדרגות...

ששם לבו באופן אישי, ואינו מחכה לוועד הבית, אלא הוא עצמו טורח להאיר מקומות ההלו.

והנה ידוע מנהג ישראל שהנשים נותנות צדקה בזמן הדלקת הנרות, ומתפללות על בנים צדיקים ותלמידי חכמים. באמת עניין זה מועיל בכל מצוה שיש בה סגולה לדבר מסויים, שע"י עשיית המצווה נפתחים שערי שמים לגבי אותו הדבר, ואז היא השעה הנכונה להתפלל ולבקש מהקב"ה, כי יתכן שהשערים ייפתחו לו והוא לא יקח מהם כלום. משל למי שפותחים לפניו תיבה המליאה כסף וזהב לרוב, אם לא יושיט ידיו וייקח בפועל, יצא ריקן כלעומת שבא.

לכן כשעושים מצוה המסוגלת לעניין מסויים, צריך לצרף למצווה את התפילה כדי שימלאו חופניו מהשפע הטוב. וגם האנשים כשמשותפים עם נשותיהם במצוות הדלקת נר שבת ע"י שמכינים ומסדרים את הנרות ומצחצחים הפמוטים, מה מאוד ראוי לצרף באותו זמן גם תפילה מעומק הלב, וכן כשמתעסקים במצות נר חנוכה ובהדלקת נר בית הכנסת או כשמחליף נורת חשמל בחדר מדרגות או במקום אפל, רצוי מאוד לבקש ולהתפלל באותו זמן, ויזכה לבנים ת"ח ומאירי עיני ישראל, אכ"ר.

(י. חיימזון, 'המבשר תורני' בהעלותך תשע"ט)

שח הגה"צ רבי שמעון פינקוס זצ"ל (הובא בספרו תפארת שמשון): בעניין נרות בית הכנסת - אשרי מי שיהדר להיות ראשון בבית הכנסת, שיהיה הוא המדליק את נורות החשמל. וגם נוהגים אנשי מעשה להתנדב את חשבון החשמל של בית הכנסת כדי לזכות לסגולה של בנים תלמידי חכמים. וכלל הוא, שככל שיהדר האדם יותר בכל ענייני הנרות הנזכרים (נר חנוכה ונר שבת), יזכה לבנים יותר מאירים וצדיקים.

ובאמת ישנה עוד מצוה חשובה הנעשית ע"י תיקון נרות, ועל ידה יכול לזכות האדם לבנים טובים וחשובים, והוא מה שאמרו חז"ל (תנחומא תצוה סי' ח): "מפני מה זכה שאול למלכות? מפני שהיה זקנו מדליק לרבים במבואות האפליין". היינו במקומות האפלים ברשות הרבים, מי שמתקן שם אורות להאיר עיני האנשים בחשיכה, זכותו גדולה מאוד, וזוכה לבנים שיאירו עיני הרבים במעשיהם הטובים.

גם בזמננו אפשר לקיים מצוה חשובה זו, ובמיוחד בחדרי מדרגות או במחסנים ומקלטים בבניינים המשותפים, שקורה הרבה שנורות החשמל שרופות, ואימה חשיכה גדולה נופלת על מי שמזדמן שם, שמגשש בחושך ואף נתקל במכשולים. אשרי מי

השו"ת היומי

הפסדים שנגרמו מחמת אי פרעון הלוואה - האם מותר למלווה לגבותם?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

המדד שעלה מחמת שלא פרע לי.

האם מותר לי לקבל מהלווה תוספת על ההפסדים הנגרמים מחמת ההלוואה במשך החודש שהוא תוך זמן ההלוואה, ו/או אחרי שעבר החודש, שכבר עבר זמן הפירעון? או שכל תוספת שמוסיף הלווה אסורה משום ריבית? אם ההוראה לאסור, אקיים את מצות הריבית ואספוג את ההפסד בשמחה של מצוה.

תשובה: יש בזה איסור ריבית גם על הזמן שתוך משך ההלוואה, וגם לרבות את הזמן של איחור הפירעון. ויכול לעשות איתו היתר עיסקא ולהפוך את ההלוואה הקיימת לעיסקא ע"י

שאלה: הלוויית סכום של 120 אלף ₪ לדיד לזמן ארוך בתנאי שיפרע לי תוך חודש מהזמן שאני דורש את הכסף. כעת אני עוסק ברכישת דירה על הניר ודרוש לי הכסף להעבירו כתשלום הרכישה, וכיון שהמחיר צמוד למדד הבנייה יוצא שאם אשלם בהקדם זה יהיה לפי המדד כיום ואם אשלם בהמשך, כל חודש צובר עליית מדד [כאשר בתקופה זו הבנייה מתייקרת בצורה משמעותית]. ביקשתי מידידי את הכסף והוא מיד התחיל לארגן זאת עבורי בהלוואות והפקדות, כעת עבר חודש ועדיין לא פרע לי, וכיון שהרגיש לא נעים אמר לי שהוא ישלם את הפער של

ההלוואה אסור לו לגבות קנס זה מהלוה, ואם זה אחר זמן הפירעון, שהלווה עיכב מלפרוע ומחמת זה נגרם למלוה קנס, מותר לגבותו. אבל מניעת רווח, כגון שהיה יכול לקנות דירה בזול ומחמת עיכוב הפירעון נמנע מלקנות וכעת המחיר התייקר, אסור לגבות גם אחר זמן הפירעון. לכן בנדון השאלה, שאין זה קנס רק מניעת רווח בשל עליית מחירי הדירה, אסור לגבותו כדין מניעת רווח. ויש לציין שעצם תשלום מראש על דירה לא בנויה יש בו שאלה של ריבית ויש לצרף היתר עיסקא לחוזה המכירה.

קנין סודר - אך זה רק מהזמן שעבר מועד הפרעון, אבל קודם זמן הפרעון אינו רשאי לכופ את הלוה להפוך את ההלוואה לעיסקא אלא אם נתרצה.

טעם הדברים, ע"פ הכלל שיסד הרשב"א בשו"ת (ח"ג סי' זכ"ר) שהותר לגבות נזק שנגרם מחמת איחור הפרעון אבל לא לגבות מניעת רווח. ובמשך תקופת ההלוואה, בזה מבואר בפוסקים שאסור לגבות גם הפסדים. ומבואר בספר ברית פנחס (פרק ו' סעיפים ד-ז) שאם היה המלוה צריך לשלם תשלום מסוים בזמן ומחמת שלא שילם קיבל קנס, אם זה בתוך זמן

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

מדוע חשדו בני ישראל במשה בענין נדבות המשכן, ואילו במעשה העגל לא חשדו באהרן?

יבמות דף קו

כופין אותו עד שיאמר רוצה אני

מחול"ל או הצלה ממפגעי טבע, דין וחשבון על סך הוצאותיהם ומה נתנו באמת!?

אלא - השיב רבי זלמן - כל יהודי בפנימיותו הוא חפץ ומחפש לעשות אך טוב. ובאמת כך מסביר הרמב"ם את הסיבה שכאשר יהודי אינו רוצה לקיים מצווה מסוימת כופין אותו עד שיאמר "רוצה אני!" כי יהודי בפנימיותו רוצה גם רוצה לקיים מצוות! לכן בכל פעם שיהודי תורם למען מטרה חשובה - הוא דורש דין וחשבון האם נוצל כספו כראוי!

לא כן הדבר כאשר אדם נכנע ליצרו הרע והוא נותן מכספו עבור "עגל הזהב" ודומיו, כבר בשעת מעשה, ליבו נוקפו על מעשהו זה ובתוך תוכו לא אכפת לו כלל אם תרומתו לא תגיע ליעדה. בפנימיותו הוא שמח אם גבאי "עגל הזהב" ימעלו קצת בתפקידם...

(גליון אהלה של תורה)

בני ישראל חשדו במשה רבינו בענין נדבות המשכן, ובשל כך הוצרך משה לערוך לפניהם את "פקודי המשכן" ולהראות להם חשבון מדוקדק שכל הכסף והזהב הגיע בשלימות למלאכת המשכן...

שאל הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל: מדוע בעת שהתרים משה רבינו את בני ישראל למלאכת המשכן, בקשו ממנו חשבון מדוקדק על התרומות, ואילו כאשר התנדבו לחטא העגל, שם תרמו זהב רב ולבסוף "ויצא העגל הזה" - מכל התרומות הרבות נוצר רק עגל קטן, ודווקא שם לא ביקשו דין וחשבון כלל!...

ועוד - המשיך הרב ושאל - מדוע תופעה זו חוזרת על עצמה בכל הדורות, שמגבאי הצדקה תובעים דין וחשבון, ואילו ממאספי כסף "לעגלי זהב" למיניהם לא מבקשים דבר?! אף פעם לא שמענו מישהו שביקש ממגייסי תרומות להצלה של פליטים

מענה לשאלות ב'דף היומי בהלכה' גם באמצעות הדואר האלקטרוני
ניתן להפנות לשאלות בסימן 'לב' לכתובת daf5609000@gmail.com
והרבנים המשיבים ישתדלו לענות בהקדם לכל פונה

האם מותר לגלות 'סוד גלוי'?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

והפרת מחשבתו שחשב לשמור את הדבר בסוד, והחלק השני הוא שמגלה הסוד יוצא מדרך הצניעות, ומעביר על דעת בעל הסוד. ולפי זה בעניננו, אף שהחלק הראשון אינו שייך כאן, שהרי אינו גורם נזק לבעל הסוד בכך שמגלה אותו, כיון שכבר גילוהו השומעים האחרים, מכל מקום יש כאן איסור בזה שיוצא מדרך הצניעות ועובר על דעתו של בעל הסוד שאסר עליו לגלותו. אך לבסוף מסתפק ה'חפץ חיים' בדין זה, וכותב שייתכן שלא אסר בעל הסוד מלגלות את סודו, אלא אם כולם יקיימו את דברו, אבל באופן שכבר מתפרסם הדבר על ידי השנים האחרים, אינו מקפיד עוד על השלישי אם יגלה זאת.

אדם שסיפר דבר מה לארבעה בני אדם, וציווה עליהם שלא לגלותו. לאחר מכן שלושה מהם עברו על ציוויו וסיפרו זאת, והדבר נודע לכל. האם עדיין מחוייב הרביעי לשמור זאת בסוד, או שמאחר והדבר כבר התפרסם, מותר גם לו לגלות? בהגהות 'באר מים חיים' (כלל ב' מהלכות לשון הרע סעיף ז') מצדד ה'חפץ חיים' בתחילה שעדיין אסור לרביעי לגלות את הסוד. ובביאורים ומוספים מביאים, כי יש שפירשו (שיעורי עיון) את טעם האיסור על פי דברי רבנו יונה (ש"ג אות רכה), הביאם הח"ח לקמן (רכילות כלל ח ס"ה), שישנם שני חלקים באיסור גילוי סוד: חלק אחד הוא הנזק הנגרם לבעליו מחמת גילוי הסוד

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

לשמוע ולחשמוע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקאות ובעיון

'הפנתח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

האם ניתן לכתוב אות ה' או ק' כשהרגל מחוברת לגג האות?

Olivier Fitoussi /Flash90

ובמקרה שחיבור הרגל לגג הוא כ'חוט השערה', דהיינו שבמבט שטחי הרגל נראה שהרגל מופרדת מגג האות, וילד שאינו בקי בקריאה (ראה במקורות) יזהה את האות כ'ה', או כ'ק' - יש שמקלים בדבר, ואין הלכה כדבריהם, אך במקרים מסוימים יתכן שניתן להקל; וכמו כן, אם נמצא חיבור כזה בספר תורה תוך כדי קריאה, אין צורך להחליף את ספר התורה.

[שו"ע לב, יט, משנ"ב פג, וביה"ל ד"ה רגלי; ביאורים ומוספים דרשו, 130; וראה משנ"ב מט-נ]

בכתיבת האותיות ה' ו'ק' בספרי תורה, תפילין ומזוזות, חובה 'לתלות' את הרגל השמאלית, דהיינו שראשה לא יגע בגג האות, משום שזוהי צורת האות שנמסרה למשה רבינו עליו השלום בסיני. ולגבי האות ה', קיים טעם נוסף לחובת הפרדה של הרגל מגג האות - שחיבור הרגל לגג, יוצר את צורת האות ח'. ואם הרגל נוגעת בגג ה'ה' או ה'ק' - האות פסולה.

המרכיבים השונים של צורת האות א' - לכתחילה ובדיעבד

'הלכה למשה מסיני', והכרחית לכשרות האות אף בדיעבד. ונחלקו הפוסקים, בנוגע ל'עוקץ' הנדרש באות י' בתחתית גג האות בצידו השמאלי - המכונה 'עוקץ דרבנו תם' - האם הוא נדרש לכתחילה גם בשתי צורות האות י' שבאות א'. אך בדיעבד, לכל הדעות האות א' כשרה גם ללא עוקץ זה.

[שו"ע לב, יח, משנ"ב פו, וביה"ל ד"ה או; ביאורים ומוספים דרשו, 126, 127 ו133]

האות א' בכתיבת סת"ם, מורכבת משלושה חלקים: 1. צורת אות י', ב'ימין האות, למעלה, המכונה 'פני' האות. 2. קו אלכסוני, הנוטה מימין לשמאל, ומכונה 'גוף' האות, או 'גג' האות. 3. צורת אות י', ב'שמאל האות, למטה, המכונה 'רגל' האות. צורת האות י' הימנית, מחוברת לקו האלכסוני ברגלה, והשמאלית, מחוברת אליו באמצעות 'תג' היוצא מראשה. צורה זו של האות א', היא

באילו אותיות משמשת האות י' כאחד ממרכיבי האות?

פסולה.

וכאשר יש 'עוקץ' לצורת האות י' (ראה לעיל), והעוקץ בלבד נוגע בחלק אחר של האות - האות כשרה, אלא שצריך לתקנה כדי שיהיה 'הקף גויל' מסביב לכל חלקי האות; (ויש חולקים). אולם, אם העוקץ עבה, ובגין חיבורו השתנתה צורת ה'י' לצורה אחרת, האות פסולה.

[שו"ע לב, יח, משנ"ב פו, פז רצ, וביה"ל ד"ה או; ביאורים ומוספים דרשו, 128, 132 ו134]

צורת האות י', משמשת בכתיבת סת"ם כאחד ממרכיביהן של אותיות רבות. באות א', כאמור לעיל, היא מופיעה פעמיים. וכך גם באותיות ע', פ', ק', צ', ו'ש', קיימת צורת - או מעין צורת - האות י', כלומר, רגל קטנה, וגג קצר הנמשך ממנה.

ובכל האותיות הללו, אם גג הצורה של האות י' מחובר ישירות לחלק אחר של האות, אף אם עדיין ניכרת צורת האות י' - האות פסולה. וכמו כן, אם במקום צורת י' נכתב קו ישר בלבד - האות

* אותיות המחוברות זו לזו, פסולות, משום שאינן 'מוקפות גויל'. אך אם צורת כל אות ניכרת היטב, ניתן להכשירן על ידי מחיקת הדיו המחבר ביניהן; ואין בכך פסול של 'חק תוכות'. אולם, במקרה שנוצר חיבור כזה בספר תורה בשעת הכתיבה - יש אומרים שאין להכשיר על ידי הפרדה.

* אותיות המחוברות זו לזו באופן שצורתן אינה ניכרת, וילד שאינו בקי בקריאה אינו מזהה אותן - לא ניתן להכשירן על ידי הפרדה, משום חק תוכות.

* אסור מדאורייתא למחוק את שם ה'. והאיסור אינו רק במחיקת כל השם, אלא אף במחיקת אות אחת, ואף במחיקת חלק מהאות. וכן אסור למחוק את האותיות הנטפלות לשם לאחריו.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

היכן נמצאת הנשמה לפני הכנסתה לגוף האדם?

יצרָתָהּ, אֶתָּה נִפְחָתָהּ בִּי, ולא: "אתה יצרתה בי", כיון שהנשמה לא נוצרה בגוף האדם, אלא בשעת בריאת העולם; וכדברי רבותינו ז"ל, שיש בשמים מקום הנקרא 'גוף', ובו שוכנות כל הנשמות, ומשם לוקחים את הנשמה ומכניסים אותה לגוף האדם.

[משנ"ב ו, יב; ביאורים ומוספים דרשו, 17]

בשעת אמירת ברכת 'אלקי נשמה', יש להפריד בין המילה "אלקי" למילה "נשמה", באופן שיובן, שהכוונה במילה 'אלקי' היא לקריאה כלפי השי"ת, והמילה 'נשמה' שייכת להמשך; ולא יהיה נשמע, חלילה, כאומר שהנשמה היא אלהיו. וכמו כן, יש לדקדק לומר את נוסח הברכה כתיקונו: "אֶתָּה

הלוח היומי

כ"ב בסיון | רבי ישראל מרדכי ב"ר יוחנן טברסקי זצ"ל, האדמו"ר מרחמסטריווקא

ביום זה הסתיימו 30 יום של ירידת השליו מהשמים לעם ישראל כשהיו במדבר והתלוננו על המן ועל שלא אכלו בשר, וכן פסקה המיתה בקברות התאוה.

יארצייט:

תקב"ב: רבי דוד מירל'ש ב"ר נפתלי הירש פרנקל זצ"ל, מברלין, בעל קרבן העדה ושיירי קרבן.

תקצ"א: רבי דוד ב"ר מנחם מנדל דייטש, אב"ד סרדעהלי, ופראונקירכן שבהונגריה ועוד, תלמיד הנודע ביהודה בעל אהל דוד ועוד.

תרכ"ה: רבי משה ירוחם ב"ר מנחם מנדל מורגנשטרן זצ"ל, מקוצק.

תרס"ח: רבי אליהו בכור ב"ר יוסף רפאל חזן זצ"ל, אב"ד טריפולי, אלכסנדריה ועוד, בעל תעלומות לב, ישמח לב, זיכרון ירושלים ועוד.

תרע"ז: רבי יעקב ב"ר יצחק יצחקי זצ"ל, אב"ד דאגסטן, בעל אהלי יעקב, ומייסד הישוב באר יעקב.

תשי"ז: רבי חיים דב ב"ר שלום הלפרין זצ"ל, מוואסלוי.

תשל"ג: רבי איתמר ב"ר מאיר (מקרעטשנף) רוזנבוים זצ"ל, מנדבורנא.

תשס"ד: רבי ישראל מרדכי ב"ר יוחנן טברסקי זצ"ל, האדמו"ר מרחמסטריווקא.

תשס"ד: רבי יצחק שלמה ב"ר אברהם צבי אונגר זצ"ל, אב"ד חוג חת"ס ור"י מחנה אברהם, בעל תורת איש.

התחזקות יומית

השי"ת דואג לך באופן מיוחד

חתנו של בעל ה"יסוד ושורש העבודה" הגה"ח רבי יעקב לייב, אמר בשם צדיקים: "הקב"ה מתמסר דרך קבע לטפל בענייניו של כל אחד מישראל, כמו בבריאת שמים וארץ!"

(מסוד שיח חסידים עמ' 292)

נשתדל להתחזק באמונה שהקב"ה מיטיב איתנו בכל רגע ורגע, ודואג לנו באופן אישי, ועושה את הטוב ביותר בעבורנו

* תוכנית יומית מענייני דיומא

בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי

המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורי משניות על מסכת

שביעית לתוכנית קניין שביעית

* שיעורי משנה ברורה לפי

סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל

הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי

תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il